

Inapplicability of the Principle of the 'More Favourable Law on Traffic Offences' (Mitior Lex) as regards the Reduction of the Period of Suspension of the Right to Drive a Motor Vehicle

Camil NEAGU¹

Abstract: *The retroactive application of the more favourable contravention law, being an exception to the rule of non-retroactivity of the new law with its introduction in the Romanian Constitution in 2003, has been intensely debated in case law and in the literature, as there have been situations where, under this ground, the recognition of benefits is invoked, which, in reality, do not fall within the notion of more favourable contravention law. Such situations have been identified in the field of road traffic regulations, which have been subject to frequent legislative amendments.*

This paper aims to clarify whether this exception to non-retroactivity, i.e. the retroactive application of the more favourable traffic offence law, also applies to the reduction of the period of suspension of the right to drive motor vehicles, in view of the amendment of the Road Traffic Code through the adoption of Government Ordinance No. 1 of 27 January 2022 amending and supplementing Government Emergency Ordinance No. 195/2002 on traffic on public roads.

Keywords: *non-retroactivity, principle of more favourable contravention law, cases of inapplicability mitior lex.*

1. Introducere

Față de legea civilă, care se supune pe deplin dispozițiilor constituționale (art. 15 alin. 2) ce consacră principiul neretroactivității legii noi, aplicarea în timp a legii contravenționale a dobândit un regim aparte odată cu revizuirea Constituției din anul 2003, în sensul că s-a recunoscut retroactivitatea legii contravenționale, alături de cea penală atunci când intervine o nouă reglementare legală mai favorabilă.

¹ Lawyer, Galati Bar, Romania, Address: Str. Brailei nr. 41, Cladirea Telekom nr.4, Galati, Romania, Corresponding author: office@avneagu.ro.

Copyright: © 2024 by the authors.
Open access publication under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution (CC BY) license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Deși în art. 12 din O.G. nr. 2/2001, care reglementează regimul juridic al contravențiilor, legiuitorul a încercat să prevadă cazurile în care se poate vorbi despre lege contravențională mai favorabilă, iar Curtea Constituțională a intervenit cu lămuriri în materia executării sancțiunilor contravenționale¹, jurisprudența se confruntă în continuare cu situații în care este necesară o interpretare a normei din legea specială pentru a se lămurii dacă este incidentă o ipoteză reală de lege contravențională mai favorabilă.

Dacă norma generală contravențională se caracterizează printr-o relativă stabilitate, legiuitorul intervenind rar în O.G. nr. 2/2001, în alte domenii speciale, care țin de materia contravențională, cum este cel al circulației pe drumurile publice, actul normativ de bază a fost supus unor modificări repetate, care au determinat și nevoia de a lămurii noțiunea de lege contravențională mai favorabilă.

Mergând mai departe, urmează să analizăm și dacă principiul legii contravenționale mai favorabile se aplică și în cazul ales spre analiză, respectiv cel al reducerii perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule.

2. Lege contravențională mai favorabilă. Noțiune

Situată la limita dintre dreptul penal și dreptul civil, contravenția se apropie mai mult de primul domeniul menționat, cu consecința că regimul său juridic este influențat preponderent de reglementarea penală, fiind socotită „micul penal”.

Așadar, ținând cont de legătura legii contravenționale cu cea penală, noțiunile și regulile acesteia din urmă pot fi utilizate pentru determinarea concretă a sensului sintagmei „lege mai favorabilă”, în funcție de diferite ipoteze care se pot apărea.

Legea penală mai favorabilă presupune o lege nouă care prevede o pedeapsă mai ușoară ca natură sau ca și cuantum (în loc de detențiune pe viață, legea nouă prevede pentru aceeași faptă numai pedeapsa închisorii, sau în locul pedepsei închisorii noua lege prevede numai amenda, ori nu mai prevede măsuri educative, sau sub aspectul pedepselor complementare sau măsurilor de siguranță legea nouă este mai blândă).

Legea contravențională mai favorabilă, împrumută un sens asemănător celui din legea penală, fiind în strânsă legătură cu norma substanțială care reglementează o anumită sancțiune pentru fapta săvârșită. Legea contravențională mai favorabilă nu are în vedere norme procedurale de aplicare a sancțiunii sau de executare a acesteia ci, în sine, sancțiunea.

¹ Decizia Curții Constituționale nr. 228 din 13 martie 2007, publicată în M. Of. nr. 283 din 27 aprilie 2007.

În egală măsură, atunci când vorbim de lege mai favorabilă ar trebui să avem în vedere și situația în care legea veche poate fi mai favorabilă în detrimentul legii noi, astfel încât regimul sancționator regăsit în vechea lege să prezinte caracterul de lege mai favorabilă.

Dacă ne referim la aplicarea în timp a legii mai favorabile, legea contravențională, alături de legea penală constituie singurele excepții de la principiul neretroactivității legii prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României.

În ceea ce privește sediul materiei, potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituția României: "Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile", iar art. 12 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 prevede că: "(1) Dacă printr-un act normativ fapta nu mai este considerată contravenție, ea nu se mai sancționează, chiar dacă a fost săvârșită înainte de data intrării în vigoare a noului act normativ. (2) Dacă sancțiunea prevăzută în noul act normativ este mai ușoară se va aplica aceasta. În cazul în care noul act normativ prevede o sancțiune mai gravă, contravenția săvârșită anterior va fi sancționată conform dispozițiilor actului normativ în vigoare la data săvârșirii acesteia."

O lege contravențională mai favorabilă, din perspectiva art. 15 alin. (2) din Constituția României, presupune intervenția unui act normativ ulterior săvârșirii contravenției, act normativ care fie nu mai prevede conduita socială sancționată contravențional de legea veche, situație în care vorbim de decontravenționalizare, fie impune un tratament sancționator mai blând, ipoteză în care suntem în prezența unei "legi" contravenționale mai favorabile în accepțiune restrânsă.

Actul normativ mai favorabil este reprezentat de acea dispoziție normativă care atenuază condițiile răspunderii contravenționale pentru o contravenție concret determinată, indiferent dacă vizează sancțiunea principală sau sancțiunile complementare și care se va aplica în toate situațiile în care raportul contravențional procedural nu este definitivat.

Dacă în materie penală există o bogată literatură și o consistentă jurisprudență în materia dezincriminării și aplicării legii penale mai favorabile, în materie contravențională, efectele retroactive ale legii mai favorabile, în sens larg, sunt sumar tratate de doctrină și practică, aspect de înțeles, pentru că dispoziția legală care impune completarea dreptului contravențional material cu dreptul penal, art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, este în vigoare doar din anul 2013.

Acesta fiind contextul, dispoziția legală care reglementează noțiunea de lege contravențională mai favorabilă o constituie art. 12 din O.G. nr. 2/2001. Potrivit acesteia, sunt două situații care se pot circumscrie principiului *mitior lex*, respectiv: i) intervenția unui act normativ de decontravenționalizare, respectiv situația în care o faptă este reglementată ca fiind contravenție în actul normativ în vigoare la

momentul săvârșirii acesteia, însă, ulterior, până la finalizarea unei proceduri judiciare, fapta nu mai este considerată contravenție și nu va mai fi efectiv sancționată și ii) intervenția unui act normativ mai favorabil, adică cazul în care legea nouă prevede în continuare fapta respectivă ca fiind contravenție, însă stabilește o sancțiune mai ușoară, această lege contravențională mai favorabilă fiind cea care va fi aplicată chiar dacă nu era în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Însă, atunci când a fost chemată să analizeze această dispoziție legală prin prisma art. 15 alin. 2 și art. 16 alin. 1 din Constituție, Curtea Constituțională – inițial a pronunțat mai multe decizii de respingere a excepției de neconstituționalitate a art. 12 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, însă – ca urmare a unei reevaluări a jurisprudenței Curții ca urmare a revizuirii Constituției din anul 2003 - a stabilit că, din perspectiva definirii stricte a noțiunii de lege contravențională mai favorabilă, potrivit O.G. nr. 2/2001, este în discuție numai prevederea unei sancțiuni mai ușoare, aspect reglementat în dreptul substanțial, material¹.

Așadar, odată cu pronunțarea Deciziei nr. 228/2007 a Curții Constituționale, textul din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 a fost interpretat în sensul în care legea mai favorabilă trebuie aplicată inclusiv în fazele de contestare și, respectiv, de executare a sancțiunilor contravenționale.

3. Modalitatea în care intervine legea mai favorabilă în planul dreptului contravențional material

Așa cum am precizat, pe parcursul derulării raportului de drept contravențional pot interveni unul sau mai multe acte normative care modifică regimul sancționator al unei contravenții, împrejurare care generează mai multe consecințe, respectiv: i) dacă actul normativ ulterior săvârșirii contravenției înăsprește regimul sancționator, se va aplica norma în vigoare la data comiterii contravenției în temeiul principiului activității legii; ii) dacă actul normativ ulterior săvârșirii contravenției este mai blând, se va aplica acesta în temeiul art. 12 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și art. 15 alin. (2) din Constituția României, deoarece reprezintă o *“lege contravențională mai favorabilă”*.

Dacă ne referim la cum se stabilește dacă o lege nouă este mai blândă și, deci, mai favorabilă decât actul normativ sub imperiul căruia s-a săvârșit contravenția, doar doctrina penală face analize amănunțite cu privire la noțiunea de lege mai favorabilă, unele dintre argumente fiind direct aplicabile în dreptul contravențional

¹ Decizia Curții Constituționale nr. 228 din 13 martie 2007, publicată în M. Of. nr. 283 din 27 aprilie 2007 în care s-a constatat că dispozițiile art. 12 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001 sunt neconstituționale în măsura în care prin sintagma „nu se mai sancționează” prevăzută în text se înțelege doar aplicarea sancțiunii contravenționale, nu și executarea acesteia.

prin prisma dispozițiilor art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. (Udroiu, 2016, pp. 21-34).

De asemenea, doctrina din materia contravențională stabilește unele criterii de aplicare a legii contravenționale mai favorabile funcție de sancțiunile concrete prevăzute în actele normative succesive, motiv pentru care, în raport de specificul prezentului studiu, înțelegem să nu insistăm asupra acestora (Podaru, Chiriță, Pășculeț, 2019, pp. 149-153; Dinescu, 2016, pp. 109-111).

Trebuie precizat doar că, în cazul contravențiilor continue, data comiterii contravenției este data epuizării acțiunii ilicite, astfel încât este necesar ca legea nouă mai favorabilă să intervină după acest eveniment (Podaru, Chiriță, Pășculeț, 2019, p. 149).

În privința efectelor pe care le produce intervenția unui act normativ mai favorabil în materie contravențională, pentru argumentele pe care le-am expus mai sus cu privire la operarea de drept a decontravenționalizării, opinăm în sensul că actul normativ mai favorabil produce efecte *ope legis*, efecte care doar trebuie constatate de agentul constatator sau de către instanța de judecată.

4. Aplicabilitatea legii mai favorabile în materie contravențională

În literatura de specialitate în materie contravențională au fost reținute o serie de ipoteze și interpretări cu privire la sensul legii contravenționale mai favorabile, însă toate se raportează la ideea că această sintagmă presupune o normă de drept substanțial.

În acest context, în materia contravențiilor săvârșite la regimul circulației pe drumurile publice s-au ivit o serie de situații în care persoana interesată, invocând obligativitatea aplicării legii contravenționale mai favorabile, urmărește să obțină un beneficiu în executarea sancțiunilor contravenționale aplicate dar neexecutate în totalitate, chiar dacă nu se poate vorbi realmente despre o lege contravențională mai favorabilă.

Legea contravențională mai favorabilă produce efecte în funcție de etapa raportului de drept procesual contravențional în care intervine. În concret, pot fi identificate următoarele ipoteze: i) legea mai favorabilă intervine înainte de aplicarea sancțiunii contravenționale; ii) legea mai favorabilă intervine în timpul judecării plângerii; iii) legea mai favorabilă intervine după definitivarea raportului de drept procesual contravențional - în ipoteza în care nu se formulează plângere ori aceasta este respinsă sau admisă doar în parte; iv) intervenția legii mai favorabile după executarea integrală a sancțiunilor.

i) cazul când legea mai favorabilă intervine înainte de aplicarea sancțiunii contravenționale

Spre deosebire de decontravenționalizare care împiedică nașterea unui raport de drept procesual contravențional dacă intervine după comiterea contravenției dar înainte de aplicarea sancțiunii, legea mai favorabilă nu împiedică sancționarea contravenientului, dar această sancționare trebuie făcută doar în condițiile stabilite în actul mai favorabil.

Spre exemplu, dacă legea nouă prevede limite mai reduse ale amenzii, sancționarea trebuie făcută de către agentul constatator în aceste limite, în caz contrar instanța fiind obligată să reindividualizeze sancțiunea în limitele noi. Dacă se aplică o sancțiune complementară care nu mai este prevăzută de lege, aceasta va fi înlăturată de către instanța de judecată.

ii) cazul când legea mai favorabilă intervine în timpul judecării plângerii

Instanța este obligată să reindividualizeze sancțiunea¹ conform limitelor prevăzute de legea mai favorabilă și/sau să înlătore sancțiunile complementare care nu mai sunt prevăzute în legea nouă. Trebuie să precizăm aici că mecanismul aplicării legii mai favorabile este fundamental diferit în cazul plângerii contravenționale față de situația intervenției legii de decontravenționalizare.

Dacă în cazul decontravenționalizării instanța nu mai face nicio cercetare judecătorească, anulând pur și simplu procesul-verbal pentru motivul că se sancționează o faptă care nu este prevăzută de legea contravențională, în cazul legii mai favorabile doar se “îndulcește” regimul sancționator. Ca atare, înainte de a constata intervenția legii mai favorabile, instanța va verifica atât legalitatea procesului-verbal, cât și îndeplinirea condițiilor de drept material pentru angajarea răspunderii contravenționale în persoana petentului.

Doar în situația în care constată că sunt întrunite toate cerințele pentru sancționarea petentului, instanța va reindividualiza sancțiunea conform noii legi, putând însă chiar să înlocuiască amenda cu avertisment, în ipoteza în care apreciază că sunt îndeplinite condițiile legale.

În situațiile în care legea mai favorabilă intervine până la definitivarea raportului de drept contravențional, dispozițiile art. 12 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 sunt clare și acoperitoare, astfel încât nu este nevoie de completare cu dispozițiile

¹ În mod cert, intervenția unei legi mai favorabile pe parcursul procesului contravențional impune instanței obligația de a reindividualiza sancțiunea, în niciun caz procesul-verbal neputând a fi anulat pentru motivul că amenda este mai mare decât cea prevăzută de legea nouă. În același sens, a se vedea (Dinescu, 2016, pp. 107-108).

art. 5 din Codul penal, care reglementează aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei, decât în situațiile de excepție prevăzute la alin. (2)¹.

iii) cazul când legea mai favorabilă intervine după definitivarea raportului de drept procesual contravențional - în ipoteza în care nu se formulează plângere ori aceasta este respinsă sau admisă doar în parte.

În ipoteza în care legea mai favorabilă intervine după finalizarea raportului procedural contravențional, adică după soluționarea definitivă a plângerii sau expirării termenului de formulare a acesteia, în lipsa unor prevederi specifice în legislația contravențională, vor fi aplicabile, prin asemănare, dispozițiile art. 6 din Codul penal, care reglementează instituția aplicării legii penale mai favorabile după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

Astfel, în ipoteza în care amenda aplicată este mai mare decât maximul amenzii din legea nouă, sancțiunea se reduce, ope legis, la acest maxim, iar sancțiunea complementară neexecutată la data intrării în vigoare a legii noi, care nu o mai prevede, nu se mai execută.

Constatarea acestor situații se face printr-o cerere adresată instanței prevăzute de art. 32 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, prin care se solicită a se constata intervenția legii noi cu consecințele de rigoare. Și în această situație apreciem că este admisibilă o cerere de ordonanță președințială prin care să se dispună măsuri vremelnice de suspendare a executării sancțiunilor contravenționale până la soluționarea litigiului pe fond.

iv) intervenția legii mai favorabile după executarea integrală a sancțiunilor

În această situație, efectele legii noi nu se vor mai produce, deoarece, conform dispozițiilor art. 12 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, "clarificate" prin Decizia nr. 228/2007 a Curții Constituționale, actul normativ mai favorabil nu poate avea niciun efect asupra sancțiunii deja executate.

Cu titlu de excepție se poate întâlni situația similară în cazul decontravenționalizării, când o lege mai favorabilă reduce limitele amenzii, iar petentul achitase jumătate din minim, contestând, în același timp, procesul-verbal.

¹ Potrivit art. 5 din Codul penal: "În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă. (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile."

5. Reducerea suspendării dreptului de a conduce autovehicule poate intra sub incidența legii contravenționale mai favorabile?

Analizând dispozițiile legale privitoare la posibilitatea reducerii perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule, observăm o modificare majoră între legea veche și cea nouă, împrejurare în raport de care ne punem întrebarea dacă și această chestiune poate intra sub imperiul aplicării legii contravenționale mai favorabile sau nu.

Potrivit Codului rutier¹, în forma anterioară modificării prin O.G. nr. 1/2022, dacă îndeplinesc simultan două condiții, șoferii cu permisul auto suspendat îl pot recupera mai repede. Concret, pentru a recăpăta mai repede dreptul de a conduce, șoferii trebuie să nu se afle în primul an de la dobândirea lui, adică să nu fie șoferi începători, și să fie declarați admiși la un test de verificare a cunoașterii regulilor de circulație.

Dar, potrivit O.G. nr.1/2022², Codul rutier a suferit modificări majore în privința reducerii, la cerere, a perioadei de suspendare a dreptului de a conduce un vehicul, în sensul că,, potrivit acestei ordonanțe, după ce susțin testul obligatoriu de verificare a cunoașterii regulilor de circulație, șoferii cu permisul auto suspendat beneficiază de reducerea perioadei de suspendare cu o treime, nu reducerea la 30 de zile, așa cum stabilea reglementarea anterioară.

Doar că, spre deosebire de ce stabilea anterior Codul rutier, respectiv reducerea la 30 de zile a perioadei de suspendare, intervalul se poate reduce acum doar cu o treime, potrivit OG 1/2022.

Noua prevedere legală este motivată, potrivit inițiatorilor, de faptul că *“sistemul contravențional românesc prezintă o eficiență scăzută, prin prisma lipsei de corelare cu legislația europeană, ca o consecință a aderării României la UE. Eficiența scăzută se concretizează în faptul că sancțiunea amenzii contravenționale aplicate titularului permisului de conducere nu își atinge scopul, respectiv acela de a-l îndrepta pe contravenient și de a preveni săvârșirea unor contravenții pe viitor.”*³

Astfel, pe fundalul escaladării fenomenului de eludare a plății taxelor, impozitelor, dar și a sumelor reprezentând sancțiuni principale contravenționale, este necesară crearea unui cadru legislativ care să crească gradul de conștientizare a sancțiunilor.

În concret, potrivit dispozițiilor art. 102 alin. 3 lit. e din O.U.G nr.195/2002, valabile atât până la data de 30.01.2022, cât și în prezent, dispoziții care nu au suferit

¹ OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice.

² Ordonanța de Guvern nr.1/2022, pentru modificarea și completarea OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în vigoare de la 31.01.2022, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 89 din 28 ianuarie 2022.

³ Expunerea de motive a O.G. nr. 1/2022.

modificări prin adoptarea O.G. nr.1/2022: *"Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 90 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: e) depășirea cu mai mult de 50 km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, constatată, potrivit legii, cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic"*.

Potrivit dispozițiilor alineatului 3 al art. 104 din O.U.G nr.195/2002, în vigoare până la data de 31.01.2022, perioada de suspendare a exercitării dreptului de a conduce se reduce la 30 de zile, la cererea titularului, pentru săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a faptelor prevăzute la art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) lit. a) și la art. 103 alin. (1) lit. c) și d). Pentru fapta prevăzută la art. 102 alin. (3) lit. e), perioada de suspendare se reduce la 30 de zile, la cererea titularului: a) dacă viteza maximă admisă pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus este depășită cu mai mult de 50 km/h, dar nu mai mult de 70 km/h";

Potrivit dispozițiilor art.104 din O.G. nr.195/2002, astfel cum acestea au fost modificate prin O.G. nr.1/2022: *"(1) La cererea titularului permisului de conducere, perioada de suspendare a exercitării dreptului de a conduce aplicată pentru săvârșirea unor contravenții se reduce cu o treime, de către șeful poliției rutiere a județului sau a municipiului București pe raza căreia a fost săvârșită fapta ori de către șeful poliției rutiere din Inspectoratul General al Poliției Române, după caz, dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: a) a fost declarat admis la testul de verificare a cunoașterii regulilor de circulație; b) a obținut permisul de conducere cu cel puțin un an înainte de săvârșirea faptei."*

În această situație, se constată că, strict limitându-ne la dispozițiile legale, legea contravențională mai favorabilă este legea veche, întrucât până la modificarea apărută prin O.G. nr.1/2022, reducerea perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule se putea realiza la 30 zile, nu la o treime din întreaga perioadă de suspendare a permisului de conducere.

În practică, o astfel de situație în care se poate invoca legea contravențională mai favorabilă se întâlnește în cazul în care fapta contravenientului, sancționată cu suspendarea dreptului de a conduce, este săvârșită până la data de 30 ianuarie 2022, când era în vigoare Codul rutier anterior modificării acestuia prin O.G. nr. 1/2022, iar cererea de reducere a perioadei de suspendare este formulată ulterior acestei date, deci are alt regim juridic, respectiv cel stabilit prin O.G. nr.1/2022.

Însă, așa cum am arătat, legea contravențională mai favorabilă nu are în vedere norme procedurale de aplicare a sancțiunii sau de executare a acesteia, ci sancțiunea în sine (Podaru, Chiriță, Pășculeț, 2019, pp. 166-168).

Și atunci, deși suspendarea dreptului de a conduce autovehicule reprezintă, în sensul legii, o sancțiune complementară care poate intra sub incidența legii contravenționale mai favorabile, totuși reducerea perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule rămâne o dispoziție legală cu caracter administrativ, căreia nu i se poate aplica principiul legii mai favorabile, indiferent de succesiunea legilor în materie.

Făcând parte dintr-o reglementare juridică ce se circumscrie legii contravenționale, respectiv O.G. nr.195/2002 - Codul rutier, reducerea perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule, teoretic, ar putea face obiectul principiului legii mai favorabile, prin prisma faptului că este cuprinsă într-o normă de drept contravențional ce intră sub incidența excepției neretroactivității legi.

Practic, însă, văzând interpretarea dată de Curtea Constituțională, constatăm că reducerea perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule nu reprezintă o sancțiune contravențională, ci doar o măsură cu caracter administrativ subsecventă aplicării unei sancțiuni contravenționale, astfel că nu poate intra în sfera de aplicabilitate a legii contravenționale mai favorabile.

Fiind lipsită, deci, de eficiența dispozițiilor art. 12 alin. 2 din O.G. nr.2/2001¹, cererea contravenientului prin care a fost declarat admis la un test de verificare a cunoașterii regulilor de circulație și prin care se solicita reducerea perioadei de suspendare, va fi soluționată potrivit dispozițiilor legii contravenționale în vigoare la momentul formulării acesteia, nefiind aplicabilă legea contravențională mai favorabilă, întrucât în acest caz nu vorbim despre o sancțiune contravențională, ci despre o măsură administrativă ulterioară aplicării sancțiunii complementare a suspendării dreptului de a conduce autovehicule.

Așadar, unica modalitate în care poate fi contestată reducerea suspendării dreptului de a conduce autovehicule constă în formularea unei acțiuni² în contencios administrativ având ca obiect anularea actului administrativ³, demers judiciar prin care judecătorul să intervină și să aplice dispozițiile legii contravenționale mai favorabile.

¹ Dacă sancțiunea prevăzută în noul act normativ este mai ușoară se va aplica aceasta. În cazul în care noul act normativ prevede o sancțiune mai gravă, contravenția săvârșită anterior va fi sancționată conform dispozițiilor actului normativ în vigoare la data săvârșirii acesteia.

² Cerere de chemare în judecată având ca obiect anularea actului administrativ emis de șeful Serviciului Poliției Rutiere prin care s-a dispus reducerea perioadei de suspendare cu o treime precum și obligarea Serviciului Poliției Rutiere la emiterea unui nou act administrativ având în vedere reducerea perioadei de suspendare a dreptului de a conduce la 30 de zile.

³ Actul emis de șeful Serviciului Poliției Rutiere prin care s-a dispus reducerea perioadei de suspendare.

Din păcate, însă, astfel de cereri nu se regăsesc în categoria cererilor care se impun a fi soluționate cu celeritate, iar perioadele foarte mari de timp scurse între momentul depunerii unor astfel de cereri și soluționarea lor printr-o hotărâre definitivă și executorie sunt foarte mari, depășind cu mult împlinirea termenului de suspendare a dreptului de a conduce, astfel cum acesta a fost redus, nefiind avută în vedere legea contravențională mai favorabilă.

Nici cererea formulată în contencios administrativ având ca obiect suspendarea¹ actului administrativ² până la soluționarea pe fond a dosarului nu își regăsește eficiența practică, întrucât soluția de admitere a unei astfel de cereri conduce la menținerea perioadei de suspendare aplicată inițial prin procesul verbal de contravenție, 90 de zile, soluționarea pe fond fiind finalizată definitiv și executoriu după împlinirea termenului de suspendare a dreptului de a conduce.

În concluzie, constatând că aplicarea legii contravenționale mai favorabile comportă anumite deficiențe, revine rolul legiutorului în a interveni, conferind, pe de o parte, prin dispoziții legale, lămuriri suplimentare în privința incidenței legii contravenționale mai favorabile pe acest segment legislativ și, pe de altă parte, imprimând caracter de urgență și celeritate în soluționarea cererilor formulate în contencios administrativ, raportate la litigiile izvorâte în referință la O.U.G nr. 195/2002.

Importanța acestui aspect rezidă din faptul că, mai nou, prin prisma proiectului de directivă europeană de modificare a Directivei (UE) 2015/413 de facilitare a schimbului transfrontalier de informații privind încălcările normelor de circulație care afectează siguranța rutieră³, șoferii care vor încălca grav regulile circulației rutiere (de pildă, viteză excesivă sau șofatul sub influența alcoolului) și sunt sancționați într-o țară membră a Uniunii Europene (UE) cu suspendarea, restricționarea sau retragerea permisului auto nu vor mai putea conduce în niciuna

¹ Potrivit disp. art.14 alin.2 teza I din Legea nr.554/2004 privind contenciosul administrativ, instanța soluționează cererea de suspendare, de urgență și cu precădere, cu citirea părților.

² Idem.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=ecli:ECLI%3AUE%3AC%3A2022%3A754>

La 1 martie 2023, ca parte a pachetului de măsuri privind siguranța rutieră, Comisia Europeană a publicat o propunere legislativă care să contribuie la asigurarea aplicării la nivelul UE a decăderii din drepturi de conducere. Aceasta solicită o cooperare sporită, armonizarea legislației, simplificarea schimbului de informații, consolidarea capacităților și îmbunătățirea eforturilor de sensibilizare a publicului. Pentru a preveni impunitatea din cauza lipsei de legislație, propunerea stabilește norme care să permită o mai bună aplicare la nivelul UE a deciziilor de interzicere a dreptului de a conduce atunci când conducătorii auto comit infracțiuni rutiere majore în afara țării lor. În Parlamentul European, Comisia pentru transport și turism (TRAN) este responsabilă de acest dosar (raportor: Petar Vitanov, S&D, Bulgaria). Comisia TRAN a adoptat raportul său la 29 noiembrie 2023, împreună cu un mandat pentru a intra în negocieri trilaterale (eprs@ep.europa.eu).

dintre țările comunitare, potrivit unui proiect de directivă aflat pe masa legislativului european. Acum, de cele mai multe ori, dacă unui șofer îi este suspendat permisul auto într-o țară europeană, sancțiunea se aplică doar în respectiva țară, nu și în alte țări UE.

Însă, prin proiectul de directivă, după cum a transmis recent Parlamentul European¹, se dorește ca în cazul abaterilor rutiere grave care presupun suspendarea dreptului de a conduce, categorie în care intră viteza excesivă sau conducerea sub influența alcoolului, șoferii să piardă dreptul de a conduce la nivelul întregii Uniuni, nu doar în țara UE în care s-a aplicat sancțiunea. De aceea, inclusiv pentru măsura suspendării, se propune ca restricționarea sau retragerea permisului de conducere unui șofer nerezident într-o țară UE să se aplice în toate țările comunitare.

De principiu, în situația în care un șofer este sancționat într-o țară străină cu suspendarea permisului de conducere, sancțiunea se aplică doar acolo unde a fost încălcată legislația rutieră, nu și în restul țărilor UE. Totodată, se propune introducerea pe lista abaterilor grave de la regulile circulației rutiere, alături de conducerea sub influența alcoolului sau provocarea unui accident soldat cu decese, și a conducerii fără un permis valabil. Așadar, și în aceste cazuri se va informa țara emitentă a permisului auto de interdicția de a conduce un vehicul.

6. Concluzii

Legea contravențională mai favorabilă (în sens larg) are drept efect aplicarea acesteia retroactivă, raportată direct la momentul comiterii contravenției. Practic, din momentul intrării în vigoare a noului act normativ, se consideră că acesta a fost cel în vigoare la momentul comiterii faptei, efectele sale retroactive operând *ope legis*, dar doar în situația în care: i) actul normativ nou este mai favorabil decât cel în vigoare la momentul săvârșirii contravenției și ii) dacă s-a cerut printr-un demers judiciar constatarea de către o instanță de judecată a legii contravenționale mai favorabile.

¹ La 1 martie 2023, ca parte a pachetului de măsuri privind siguranța rutieră, Comisia Europeană a publicat o propunere legislativă care să contribuie la asigurarea aplicării la nivelul UE a decăderii din drepturi de conducere. Aceasta solicită o cooperare sporită, armonizarea legislației, simplificarea schimbului de informații, consolidarea capacităților și îmbunătățirea eforturilor de sensibilizare a publicului. Pentru a preveni impunitatea din cauza lipsei de legislație, propunerea stabilește norme care să permită o mai bună aplicare la nivelul UE a deciziilor de interzicere a dreptului de a conduce atunci când conducătorii auto comit infracțiuni rutiere majore în afara țării lor. În Parlamentul European, Comisia pentru transport și turism (TRAN) este responsabilă de acest dosar (raportor: Petar Vitanov, S&D, Bulgaria). Comisia TRAN a adoptat raportul său la 29 noiembrie 2023, împreună cu un mandat pentru a intra în negocieri trilaterale (eprs@ep.europa.eu).

Organele competente în materie contravențională sunt obligate să dea efecte procedurale legii noi, constatând intervenția acesteia, în raport de stadiul procedurii contravenționale în care aceasta intră în vigoare.

Rezultă de aici că sensul noțiunii de „*lege contravențională mai favorabilă*” este esențial pentru determinarea soluțiilor unor ipoteze care se ivesc în jurisprudență, extinderea acestei noțiuni prin transpunerea sa inclusiv în a doua fază a procesului civil, a executării, fiind de natură să creeze confuzie.

Legea contravențională mai favorabilă vizează situațiile în care legea nouă reglementează o sancțiune mai ușoară pentru aceeași faptă și nu are în vedere norme procedurale de aplicare a sancțiunii sau de executare a acesteia.

Așadar, mitior lex are în vedere sancțiunea aplicată, însă nu și măsurile administrative care o însoțesc, precum cea a reducerii, la cerere, a perioadei de suspendare a dreptului de a conduce autovehicule, atunci când intervin schimbări legislative în această privință.

7. Bibliografie

- Dinescu, A. G. (2016). *Legislația contravențiilor. Comentarii, doctrină și jurisprudență/ Contraventions legislation. Comments, doctrine and jurisprudence*. Bucharest: Hamangiu.
- Drăganu, T. (2003). *Liberul acces la justiție/ Free access to justice*. Bucharest: Lumina Lex.
- Hotca, M. A. (2009). *Regimul juridic al contravențiilor. Comentarii și explicații/ The legal regime of contraventions. Comments and explanations*. 4th edition. Bucharest: C.H. Beck.
- Hotca, M. A. (2017). *Manual de drept penal. Partea generală/ Criminal law manual. General part*. Bucharest: Universul Juridic.
- Podaru, O., Chiriță, R. & Pășculeț, I. (2019). *Regimul juridic al contravențiilor. O.G. nr. 2/2001 comentată/ The legal regime of contraventions. O.G. no. 2/2001 commented*. 4th edition. Bucharest: Hamangiu.
- Udroiu, M. (2016). *Drept penal. Partea generală/ Criminal law. General part*, 3rd edition. Bucharest: C.H. Beck.
- Ursuța, M. (2010). *Procedura contravențională/ Contravention procedure*. 3rd edition. Bucharest: Universul Juridic.

Ursuța, M. (2017). *Executarea amenzilor contravenționale. Unele particularități/ Enforcement of misdemeanor fines. Some particularities*. In E. Oprina, V. Bozeșan (coord.). *Executarea silită. Dificultăți și soluții practice/ Enforcement. Difficulties and practical solutions*. Vol. 2. Bucharest: Universul Juridic.

Ursuța, M. (2018). *Dezincriminare și decontravenționalizare. Aspecte de drept material și procesual/ Decriminalization and decontraventionalization. Aspects of substantive and procedural law*. *Revista română de drept penal al afacerilor/ Romanian Journal of Criminal Business Law*, 1, 91-100.

Ursuța, M. (2016). *Contestație la executare versus plângere contravențională/ Enforcement appeal versus contravention complaint*. In E. Oprina, V. Bozeșan (coord.). *Executarea silită. Dificultăți și soluții practice/ Enforcement. Difficulties and practical solutions*, Vol. 1, Bucharest: Universul Juridic.